

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА 2011 ГОДИНА ЗА ИЗВРШЕНИ КОНТРОЛИ ВО ПЗУ АПТЕКИ КОИ ИМААТ ДОГОВОР СО ФЗОМ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА СО ЛЕКОВИ НА РЕЦЕПТ ОД ЛИСТАТА НА ЛЕКОВИ НА ТОВАР НА ФОНДОТ ЗА ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

ВОВЕД

Фондот за здравствено осигурување на Македонија склучува Договор со приватни здравствени установи аптеки - работни единици на територијата на Република Македонија за регулирање на односите, правата и обврските помеѓу ФЗОМ и здравствена установа аптека за начинот на плаќање на здравствените услуги со кои се врши обезбедување на осигурените лица со лекови на рецепт од Листата на лекови кои паѓаат на товар на Фондот во примарна здравствена заштита.

Контролата на приватните здравствени установи аптеки во 2011 година се врши врз основа на член 54 и член 71 од Законот за здравственото осигурување ("Сл.Весник на РМ" бр.25/2000, 34/2000,96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 98/2008, 6/2009, 67/2009, 50/2010, 156/2010, 53/2011), подзаконските акти донесени врз основа на овој Закон, договорите склучени меѓу Фондот и здравствените установи и останатите законски прописи.

Начинот на работа и овластувањата на контролорите за 2011 година се утврдени со Правилникот за овластувања и начин на работа на контролата на ФЗО (Сл.Весник на РМ бр.105/2010, 108/2010 и 33/2011). Контролата ја вршат овластени лица за контрола вработени во централната и/или подрачните служби на Фондот. Контролата на работењето на здравствената установа аптека се врши во подрачната служба на Фондот (вонтеренска контрола) и/или во здравствената установа (теренска контрола).

1. КОНТРОЛА НА ПЗУ АПТЕКИ ВО ПОДРАЧНА СЛУЖБА - ВОНТЕРЕНСКА КОНТРОЛА

ПЗУ Аптеките кои имаат склучен договор со Фондот до надлежната Подрачна служба на Фондот доставуваат фактури за издадените лекови на рецепт од Листата на лекови на товар на Фондот, во писмена и електронска форма, заедно со пропратната документација согласно Договорот и Техничкото упатство за аптеки на Фондот.

Приемот и евиденцијата на финансиската документација од аптеките во подрачните служби на Фондот се регулирани со Процедурата за управување со фактури и документи за плаќање во Подрачните служби на ФЗОМ.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

По приемот на фактурите со прилозите од аптеките до 10-ти во тековниот месец за претходниот месец, Подрачната служба на Фондот во рок од 45 дена врши редовна проверка, контрола на документацијата според законските прописи, договорот и упатствата за работа за Подрачните служби на Фондот. Потоа во рок од 10 дена ја известува аптеката за утврдените недостатоци. Доколку во рок од 55 дена Фондот не достави такво известување се смета дека рецептите се прифатени. По истекот на рокот од 55 дена доколку со дополнителна контрола Фондот утврди неправилности во рецептите и фактурите, го задржува правото дополнително да постапува по истите.

2. КОНТРОЛА ВО ПЗУ АПТЕКИ - ТЕРЕНСКА КОНТРОЛА

Пред извршување на контролата, овластените лица за контрола ги проучуваат и анализираат сите податоци и информации потребни за вршење контрола на здравствената установа аптека која е предмет на контрола.

Контролата во здравствената установа аптека се врши во просториите на здравствената установа аптека и кај лице овластено за водење на деловните книги за сметководството и финансиите.

Здравствената установа е должна на овластеното лице за контрола да му овозможи вршење на контролата, да му ги обезбеди потребните услови за вршење на контролата и да ја стави на увид и располагање целокупната медицинска и финансиска документација и евиденции, кои се од значење за вршење на контролата. Здравствениот работник присутен на контролата која се врши во тек или по потреба и надвор од работно време во здравствената установа, е должен да ги даде потребните објаснувања на барање на контролорите и да овозможи увид и контрола во документацијата и лековите согласно договорните и законските одредби. Контролата се врши како редовна и вонредна контрола.

ВИДОВИ НА КОНТРОЛИ

Контролите во ПЗУ аптеки спаѓаат во теренски контроли кои се вршат во просториите на субјектот за контрола. Теренските контроли можат да бидат:

- *Редовни* - кои се вршат според месечни планови во кои се планираат контролите во Подрачните служби и/или во Централната служба на Фондот. Подрачните служби на Фондот изготвуваат месечен план за контроли на ПЗУ аптеки од вкупниот број на ПЗУ Аптеки на територијата на Подрачната служба на Фондот и го доставуваат до централата на Фондот во писмена и електронска форма.
- *Вонредни* - се вршат по налог на Директорот на Фондот, по налог на директорот на Сектор за фармација при ФЗОМ, директорот на секторот за контрола при ФЗОМ, директорот на секторот за финансиски прашања при ФЗОМ, раководител на Подрачна служба на ФЗОМ, како и по барање на осигурени лица или овластени институции, по барање на Комисијата за оценување на услови за изрекување на договорна казна при ФЗОМ и во други случаи опфатени со Правилникот за овластувања и начинот на работа на контролата на Фондот. Мобилни

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzom.org.mk

контроли во ПЗУ Аптеки се вршат согласно Упатството за мобилна и дежурна контрола на здравствени установи од примарна, специјалистичко-консултативна и болничка здравствена заштита на ФЗОМ.

По извршените контроли во ПЗУ аптеки од страна на контролорите вработени во Подрачните служби на Фондот, еднаш месечно Подрачните служби доставуваат Извештај за реализирани контроли до секторот за фармација на ФЗОМ.

ЦЕЛ НА КОНТРОЛАТА

Фондот во здравствената установа аптека врши контрола на:

- остварувањето на правата од задолжителното здравствено осигурување на осигурените лица;
- примена на одредбите од Законот за здравственото осигурување и подзаконските акти донесени врз основа на тој закон и другите прописи;
- спроведување на договорните одредби;
- евиденцијата за издадени лекови на осигурени лица;
- контрола на фактурите за обезбедени здравствени услуги за издадени лекови на осигурените лица;
- пресметувањето и наплатувањето на партиципација;
- друго.

Контролата треба да опфати примена на законските и подзаконските акти, преку спроведување на одредбите од договорот и евиденцијата на здравствените услуги:

- докажување на идентитет и својство на осигурено лице (здравствена легитимација со фотографија и доказ за платен придонес за задолжително здравствено осигурување);
- компјутерска евиденција во согласност со Техничкото упатство за аптеки од Фондот;
- соодветствување на податоците за издадени лекови на товар на средствата на Фондот во компјутерската и друга евиденција;
- водење материјална евиденција;
- рокови на употреба на лековите;
- рецепти за издадените лекови, начинот на нивно пополнување и евидентирање;
- остварувањето на правата од задолжителното здравствено осигурување на осигурените лица;
- Примена на одредбите од Законот за здравственото осигурување и подзаконските акти донесени врз основа на тој закон и другите прописи;

Во приватните здравствените установи аптеки, дефиниран репрезентативен примерок за контрола се најмалку 15 случајно избрани лекови.

Контролата треба да констатира дали:

- Асортиманот на лекови ги задоволува потребите на осигурениците,
- Правилно се пресметува и наплатува партиципација согласно Одлуката на Фондот,
- Се издава фискална сметка за наплатената партиципација,

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

- Се води евиденција во сметководството на здравствената установа според одредбите на соодветните законски и подзаконски акти,
- Освен партиципацијата правилно се наплатува и доплатата за лековите од осигурените лица,
- Се почитуваат ослободувањата од партиципација согласно Законот за здравствено осигурување и Програмите на Владата на РМ,
- Одлуката за партиципација е истакната на видно место во здравствената установа,
- Списокот на лекови без доплата е превземен од web страницата на Фондот и истакнат на видно место достапно за осигурениците,
- Се даваат целосни информации за лековите и нивната примена,
- Друго.

За извршената контрола во ПЗУ аптека задолжително се составува записник. Записникот за теренска контрола на здравствените установи аптеки со утврдена форма и содржина е составен дел на упатството за Подрачни служби на Фондот за контрола на ПЗУ аптеки. Записникот се составува во два примерока од кои еден примерок останува за здравствената установа и еден примерок за Фондот. Записникот содржи:

- општи податоци: дата и место на вршење на контролата, име, презиме и функција на лицата кои вршат контрола, назив, седиште, адреса на здравствената установа, број на решение за вршење на дејноста издадено од Министерството за здравство, број и дата на договорот склучен со Фондот, проверка на податоците за фармацевтскиот тим во здравствената установа (M1, M2 и ZO-1 обрасци),
- објективни констатации за утврдените состојби и утврдените недостатоци во работењето.

Во записникот се евидентира фактичката состојба утврдена при контролата. Доколку се утврдат отстапувања, односно незаконитости во работењето на здравствената установа аптека, истите се наведуваат во записникот. Утврдените констатации во записникот се поткрепуваат и докажуваат со копија од евиденцијата и документацијата, изјави на осигурените лица и слично. Во записникот здравствената установа се задолжува во определен рок да ги отстрани сите недостатоци и неправилности утврдени со контролата, а кои со договорот се санкционираат со опомена. На крајот на контролата во записникот се внесуваат констатации за работењето на здравствената установа.

Субјектот на контрола може да поднесе приговор на записникот за извршената контрола во писмена форма во рок од 8 дена од денот на приемот на записникот, преку Подрачната до Централната служба на Фондот. Во случаите кога во записникот од извршената контрола се констатирани повреди за кои е предвидена мерка писмена опомена, овластеното лице за контрола ја задолжува аптеката во предвидениот рок да ги отстрани сите констатирани неправилности. По рокот предвиден во договорот (8 дена) се врши повторна контрола, во делот на приговорот и се изготвува нов записник.

Целокупната документација од извршените контроли треба да се чува согласно законските прописи, односно според важечката “Листа на документарен материјал со рокови на негово чување” на Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

ПОДАТОЦИ ЗА БРОЈ НА АПТЕКИ И РЕАЛИЗИРАНИ КОНТРОЛИ ВО ПЗУ АПТЕКИ КОИ ИМААТ ДОГОВОР СО ФЗОМ

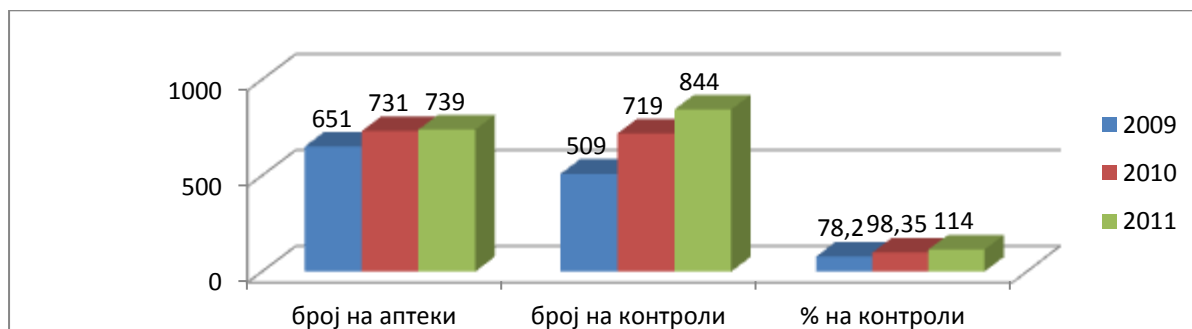
Податоците за бројот на ПЗУ аптеките со кои Фондот има склучено договори и за бројот на извршени контроли во овие аптеки за периодот 2009 до 2011 година се прикажани во Табела 1 и Графикон 1. Податоците се следните:

- Во 2009 година ФЗОМ има склучено договор со вкупно 651 ПЗУ аптеки – работни единици. Во текот на 2009 година од страна на републичките контролори и контролорите од подрачните служби на ФЗОМ направени се вкупно 509 контроли на здравствените установи-аптеки. Тоа е 78,2% од вкупниот број на ПЗУ аптеки-работни единици.
- Во 2010 година ФЗОМ има склучено договори со вкупно 731 ПЗУ аптеки – работни единици. Важноста на овие договори е до 31.03.2011 година. Во текот на 2010 година од страна на републичките контролори и контролорите од подрачните служби на ФЗОМ направени се вкупно 719 контроли на здравствените установи - аптеки. Тоа е 98,3% од вкупниот број на ПЗУ аптеки-работни единици.
- Во 2011 година ФЗОМ има склучено договор со вкупно 739 ПЗУ аптеки – работни единици. Важноста на овие договори е до 31.03.2012 година. Во текот на 2011 година од страна на републичките контролори и контролорите од подрачните служби на ФЗОМ направени се вкупно 841 контроли на здравствените установи - аптеки. Тоа е 114% од вкупниот број на ПЗУ аптеки-работни единици.

Табела 1: Број на аптеки и број на извршени контроли 2009-2011 година

Година	1 Број на аптеки	Индекс на пораст 1	2 Број на контроли	Индекс на пораст 2	Процент на контроли (%)
2009	651		509		78,2
2010	731	1.12	719	1.41	98.35
2011	739	1.14	841	1.65	114

Графикон 1: Број на аптеки и број на извршени контроли 2009-2011 година

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzom.org.mk

Од Табелата 1 и Графиконот 1 евидентен е порастот на бројот на реализираните контроли во ПЗУ Аптеките кои имаат договор со ФЗОМ. Од 2009 до 2011 година, односно за период од три години, на годишно ниво се бележи зголемување на бројот на контроли во аптеки за 35,8 %, додека во 2011 година во однос на 2010 година бројот на контроли во аптеки е зголемен за 15,65 %. Бројот на аптеки со договор со ФЗОМ од 2009 до 2011 година е зголемен за 14 %, а во однос на бројот на контроли во аптеки за истиот период има зголемување на реализација на контроли во ПЗУ аптеки за 65 %.

По барање на Комисијата за оценување на услови за изрекување на договорна казна во периодот во 2011 година извршени се мобилни контроли во 14 ПЗУ аптеки работни единици и истите се пресметани во вкупните податоци за реализирани контроли во аптеки. Во 2011 година републичките контролори од Секторот за фармација при ФЗОМ извршија 255 контроли во ПЗУ аптеки - работни единици, што значи дека републичките контролори, покрај останатите работни активности, извршија 30% од вкупно реализираните контроли во ПЗУ аптеки кои имаат договор со Фондот. Во прилог на овој извештај е даден целосен табеларен приказ на плановите и извршените контроли во ПЗУ аптеките на територија на Р.Македонија за 2011 година.

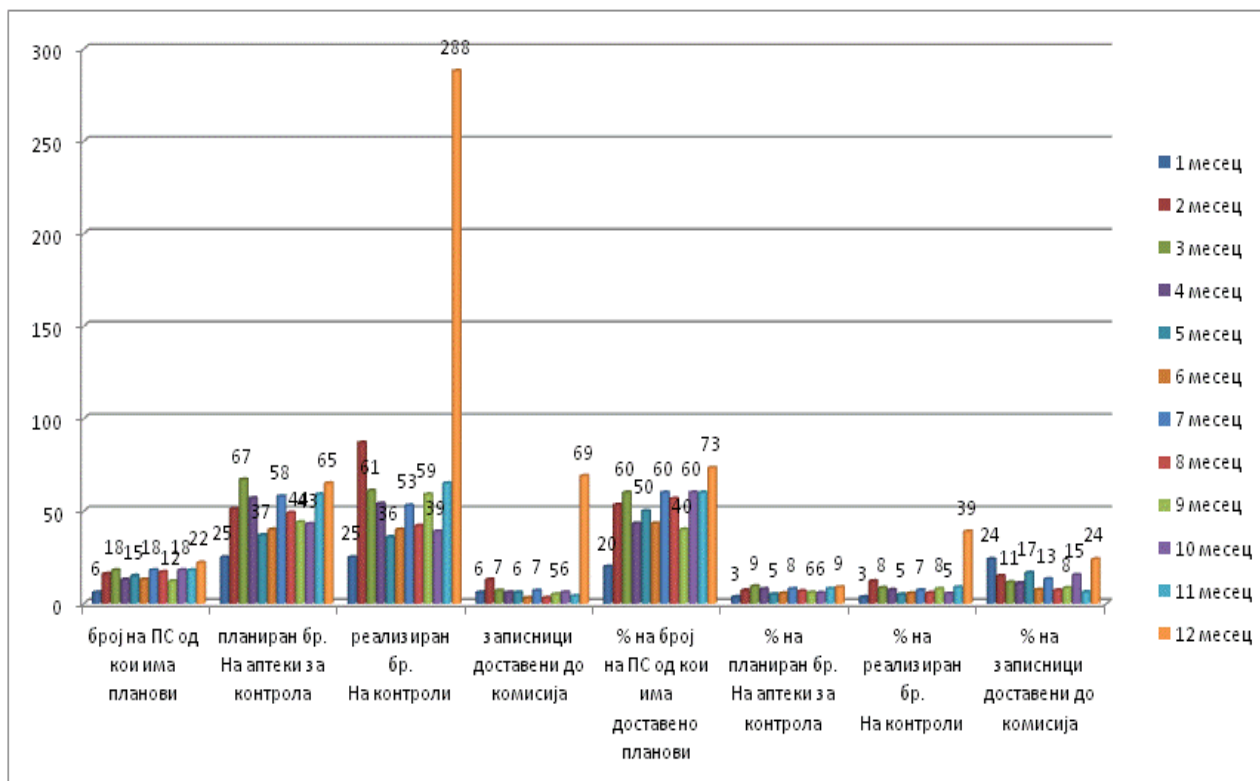
Од прегледите и информациите кои Подрачните служби на Фондот ги доставуваат до Централната служба и податоците од Централната служба на Фондот, планираните контроли, реализираните контроли и бројот на аптеки со констатирани неправилности за 2011 година, се прикажани во Табела 2 и Графикон 2.

Табела 2: Преглед на вкупни податоци за планирани и реализирани контроли во ПЗУ аптеки за 2011 година

2011 година	1 Број на ПС од кои има планови за контрола	2 Број на Планирани контроли од ПС	3 Број на Реализирани контроли од ПС	4 Број на записници доставени до Комисија за казнени одредби	1 Број на ПС од кои има доставено планови (%)	2 Број на планирани контроли од ПС (%)	3 Број на реализирани контроли од ПС (%)	4 Број на записници од ПС доставени до Комисија за КО (%)
1 месец	7	25	25	6	20	3	3	24
2 месец	16	51	87	13	53	7	12	15
3 месец	18	67	61	7	60	9	8	11
4 месец	13	57	54	6	43	8	7	11
5 месец	15	37	36	6	50	5	5	17
6 месец	13	40	40	3	43	5	5	8
7 месец	18	58	53	7	60	8	7	13
8 месец	17	49	42	3	57	7	6	7
9 месец	12	44	51	5	40	6	8	10
10 месец	18	43	39	6	60	6	5	15
11 месец	18	59	65	4	60	8	9	6
12 месец	22	65	288	69	73	9	39	24
ВКУПНО	187	595	841	135				

Графикон 2: Вкупни податоци за планирани и реализирани контроли во ПЗУ аптеки за 2011 година

КОНСТАТАЦИИ ПО ИЗВРШЕНИ КОНТРОЛИ НА ПЗУ АПТЕКИ

Со зголемувањето на бројот и квалитетот на контролите, Фондот обезбедува подобро работење на ПЗУ Аптеките со кои има договор, односно обезбедува почитување и имплементација на договорните и законските одредби во секојдневното работење на аптеките. Со зголемувањето на бројот на контроли се обезбедува и унифицирано работење на ПЗУ аптеките во рамки на законските прописи, подобра снабденост на осигурениците со лекови на рецепт од Листата на лекови кои паѓаат на товар на Фондот и поквалитетна здравствена услуга за осигурениците на товар на ФЗОМ. Во Табелата 3 и Графиконот 3 е даден приказ на бројот на реализирани теренски контроли на ПЗУ аптеки, како и вкупниот број и процентот на записниците со констатирани неправилности во текот на 2011 година.

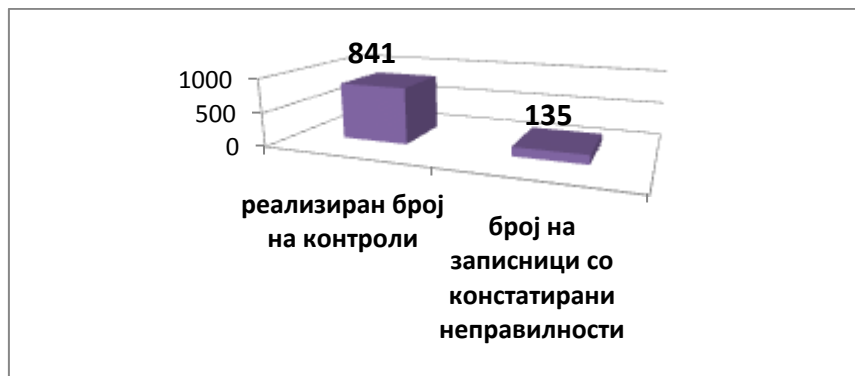
Табела 3: Вкупен број на контролирани ПЗУ аптеки и број на записници со констатирани неправилности во 2011 година

2011 година	Број на реализирани теренски контроли во ПЗУ аптеки	Број на записници со констатирани неправилности	% на записници со констатирани неправилности
	841	135	16%

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Графикон 3: Вкупен број на контролирани ПЗУ аптеки и број на записници по контрола со констатирани неправилности во 2011 година

Од Табелата 3 и Графиконот 3 евидентно е дека 16% од теренските контроли биле со наод за потреба од корекција на работењето на определени аптеки работни единици.

За отстапувања во работењето на одредена ПЗУ аптека - работна единица од законските прописи и договорните одредби утврдени со контролата, предвидени се договорни санкции во степен од мерка опомена до мерка еднострано раскинување на договор. Висината на санкцијата ја определува Комисијата за оценување на услови за изрекување на договорна казна при ФЗОМ. Доколку аптека достави приговор по одлуката на првостепената комисија, постапува второстепена комисија.

Од претходно изнесените податоци може да се констатира дека сите аптеки на територијата на РМ кои имаат договор со Фондот во 2011 година се контролирани на терен најмалку еднаш. Помалите Подрачни служби на Фондот каде има помал број на аптеки, освен преку редовните вонтеренски контроли, можат пофреквентно да ги контролираат аптеките и преку теренска контрола. Поголемите Подрачни служби на ФЗОМ заради обемот на работата во истите и капацитетот на кадарот определен на ниво на Подрачна служба за вршење на овие работни задачи, теренската контрола ја вршат со определена динамика. *Прилог: Табела со планирани и реализирани контроли за 2011 година.*

Во рамки на планираните активности за 2011 година, извршени се обуки за вработени од Подрачните служби кои вршат контрола на аптеки (вонтеренска и теренска). Исто така, беа превземени заеднички активности со Фармацевтската комора на Македонија и претставници на лекарите со кои беше реализиран циклус обуки за фармацевтскиот кадар од аптеките низ државата со цел нивна доедукација и квалитетна примена на законските прописи во нивното секојдневно работење, во интерес на нашите осигуреници.

НАЈЧЕСТИ НЕПРАВИЛНОСТИ ВО РАБОТЕЊЕТО НА ПЗУ АПТЕКИ

Од извршените контроли на ПЗУ аптеките како најчести утврдени неправилности во нивното работење се следните:

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

- Стручниот фармацевтски кадар во аптеката, според документацијата дадена на увид, не е во согласност со пријавениот кадар од договорот со Фондот,
- Во Решението за вршење дејност издадено на аптеката од Министерство за здравство на РМ е наведено дека аптеката има дозвола за вршење на промет на мало за лекови од групата на наркотика, а аптеката не обезбедува вакви лекови за осигурениците на товар на Фондот,
- Несовпаѓање на материјалната состојба (количината) на одредени лекови на лице место во аптеката, со компјутерската евиденција во делот на лагер листата и материјалните картици на лековите,
- Издавањето на лек на рецепт на товар на ФЗОМ не е во согласност со Листата на лекови кои се на товар на Фондот во делот на индикацијата или режимот на пропишување на лекот,
- Во аптеките нема бар код читач или истиот не се употребува,
- Во аптеките на видно место нема истакнат список на лекови од Листата на лекови кои паѓаат на товар на Фондот кои се без доплата,
- Друго.

*****

Фондот за здравствено осигурување на Македонија продолжува со активности за максимално обезбедување на нашите осигуреници со квалитетни здравствени услуги на товар на Фондот во рамки на определените финансиски средства, во кои услуги спаѓа и обезбедувањето со лекови на рецепт од Листата на лекови на товар на Фондот во примарната здравствена заштита.

Задоволство е да се констатира дека залагањето на ФЗОМ и заедничкиот ангажман и соработката со Фармацевтската комора на Македонија, ПЗУ аптеките, Лекарската комора на Македонија, Здружението на приватни лекари на Македонија, дистрибутерите и производителите на лекови и останати субјекти од здравствениот сектор, дадоа забележителни позитивни резултати изминатиот период. Реализираните работилници/обуки за фармацевтскиот кадар од аптеките минатата година, придонесоа за подобрување на општото работење што се потврдува и преку секојдневната комуникација и преку контролите кои ФЗОМ редовно ги реализира согласно законските прописи и надлежности. Од таа причина ФЗОМ ќе продолжи и понатаму со вакви стручни обуки во интерес пред се' на осигурениците на Фондот.

Фондот континуирано работи на унапредување и унифицирање на теренските контроли во ПЗУ аптеките и вонтеренските контроли кои се извршуваат во Подрачните служби на Фондот на финансиската и пропратната документација која ја доставуваат аптеките до Фондот, во насока на подобрување на работењето и со цел добивање на квалитетни податоци од аптеките и квалитетна здравствена услуга во примарната здравствена заштита за нашите осигуреници.